

CODI 366487
Grup M1_1Q_2023 - 2024
Taller de Litografia (S04)
dimecres de 10:00 a 14:00 h
Professora: Montse Carreño
montsecarreno@ub.edu
www.ub.edu/procol
grup: **REPRO_M1_23/24**

L'assignatura *Reproductibilitat: idees i processos* és una optativa de 4rt curs de l'àmbit de Gravat i Edició de l'ensenyament de Grau en Belles Arts. El curs s'imparteix en el Taller de Litografia (S02), on s'introduiran els procediments pròpis dels processos d'impressió a través de l'experimentació i l'ús en els projectes de l'alumnat.

Ens interessa el coneixement de les tècniques i les seves possibilitats experimentals així com les noves solucions, és a dir la capacitat d'adaptar els conceptes i les qualitats que ens aporta el medi per tal d'apropriar-les als nostres propòsits. Reflexionarem també les idees que volem comunicar amb els nostres projectes per tal de transformar i enriquir els nostres conceptes previs.

REPRODUCTIBILITAT: IDEES I PROCESSOS

La creació gràfica ha estat històricament determinada per l'assimilació i reformulació dels mitjans tècnics, incorporant noves estratègies que amplien els circuits tradicionals de circulació i confluència dels llenguatges artístics. Pel seu caràcter inter-medial, i la seva relació amb els processos lligats a la reproductibilitat i la multiplicitat, ocupa un lloc central de la pràctica artística contemporània: més enllà de les tècniques associades a la còpia d'un original, han resultat objectes que subverteixen la concepció mateixa de l'original. La noció de reproductibilitat, que va sorgir per acostar-nos el que estava lluny de nosaltres, ha esclatat massivament; es correspon amb una matriu intangible que pot donar lloc a empremtes de diferent naturalesa i de manera il·limitada.

Des de l'àmbit dels Tallers de Gravat propiciem un context d'exploració entorn dels mitjans impresos i dels fluxos de comunicació i reproducció, per qüestionar les formes de visualitat i materialitat possibles, i el sentit de les representacions lligades a multitud d'imatges precedents.

Mitjançant la conceptualització i la pràctica, s'aprofundirà en les fases que impliquen la realització d'un projecte d'edició autònom i la seva contextualització. Es treballarà en la producció col·lectiva d'un tiratge limitat, fomentant la participació en equip, el debat i la co-creació, de manera col·laborativa i sostenible.

Objectius

L'alumnat aprofundeix en els conceptes propis de l'obra gràfica contemporània i l'edició, així com en els aspectes formals i en els continguts que aborda en el seu treball, a partir dels processos associats als mitjans d'impressió. De la mateixa manera, ha de conèixer les diferents modalitats de producció i les tècniques que correspongui aplicar als treballs gràfics, saber-les utilitzar de manera adequada, i poder explicar les relacions conceptuals entre la feina i els referents plàstics, literaris o visuals en relació amb els seus projectes.

Blocs temàtics

//////////////////// L'edició com a projecte. Autoedició i publicació experimental.

//////////////////// Postproducció, còpia, apropiació i autoria. Narratives i ficcions.

//////////////////// De la sintaxi gràfica a la postfotogràfica. Imaginaris gràfics.

// Art en l'esfera social. Art Imprès fora dels espais expositius. Difusió i distribució.

Metodologia i avaluació

La metodologia de l'ensenyament és progressiva, vinculada a la realització d'un projecte d'edició, com a conseqüència del desenvolupament de totes les seves fases (ideació, documentació, exploració i experimentació gràfica, revisió i maquetació, BAT., impressió i justificació del tiratge). Depenent del grup que es cursa, s'aprofundirà en un dels diferents medis gràfics de l'àmbit de Gravat i Impressió: gravat (en relleu o al buit), litografia òfset, serigrafia o estampa digital. Arribant a la valoració de l'objecte final, per examinar les premisses i les estratègies desenvolupades.

Consta dels ítems següents:

>> Sessions teòriques i pràctiques de treball al laboratori. Visionats d'obres artístiques i estudi de casos.

>> Sessions de seguiment personalitzat dels projectes dels alumnes de cara a poder desenvolupar els aspectes processuals de les arts gràfiques en funció de les necessitats dels projectes.

>> Sessions de presentació individual i col·lectiva dels avenços dels projectes.

>> Sessions de treball en grup entre l'estudiantat.

>> Ús del campus virtual de l'assignatura, amb blocs temàtics i continguts teòrics i per al seguiment del curs. Ús de recursos i activitats síncrones i asíncrones: temes, tasques, fóruns, xats.

>> Integració d'entorns virtuals dirigits a reforçar el treball col·laboratiu i els processos d'aprenentatge: (eines TIC, web / blog, drive i documents en línia).

>> Recomanació de lectura de textos, consulta d'enllaços i articles, així com visites a exposicions i activitats que es desenvolupin en institucions artístiques de la ciutat en relació amb el temari de l'assignatura.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges

Criteris de qualificació i avaluació

L'avaluació és continuada durant tot el curs, fet que implica l'assistència al taller i la presentació dels treballs que indiqui el professorat de l'assignatura.

Es valora l'evolució del treball, la coherència entre idea, mitjans emprats i l'evolució del projecte.

Sistema de qualificació

- >> Avantprojecte (web procol): Fins a un 20 % de la nota final.
- >> Projecte d'edició en grup. Fins a un 50 % de la nota final.
- >> Memòria del projecte realitzat (web procol). Fins a un 20 % de la nota final.
- >> Presentació oral i treball en grup. Fins a un 10 % de la nota final.

Per ser avaluat, l'alumnat ha d'haver assistit a un 80% de les classes.

Qualificació

Les qualificacions es publiquen al Campus Virtual.

Revaluació

L'alumnat té dret a sol·licitar una revaluació sempre que l'hagi demanada al professor i hagi obtingut una nota entre 4,5 i 4,9. Si s'ha acollit a la modalitat d'avaluació contínua, ha de complir aquests requisits:

- >> Haver assistit al 80 % de les classes programades a l'assignatura.
- >> Haver presentat el 80 % dels exercicis proposats pel professorat.

Avaluació única

L'estudiant podrà acollir-se a la convocatòria de l'avaluació única demanant-ho al professorat, sempre que ho sol·liciti durant el període establert en el calendari acadèmic aprovat per la Facultat, i d'acord amb el procediment establert.

Els estudiants que optin per l'avaluació única han de complir els requisits següents:

- >> Assistir a un 80% de les classes programades de l'assignatura.
- >> Presentar tots els treballs planificats a l'assignatura.
- >> Fer una defensa oral dels treballs realitzats.

Els estudiants que s'acullin a l'avaluació única també poden optar a la revaluació.

Calendari d'avaluació

El procés d'avaluació està descrit en el calendari oficial de docència de la Facultat, a l'adreça següent: www.ub.edu/portal/web/bellesarts/calendari-academic I se n'informarà de manera detallada a través del Campus Virtual.

Propostes de treball

Es realitzaran diverses activitats de treball en grup i dues entregues personals: un avantprojecte per escrit a l'inici del laboratori i una entrega final amb la presentació oral del projecte realitzat.

Utilitzarem l'espai web **PROCOL** (www.ub.edu/procol) com a blog de treball en equip, on es registrarà i compartirà col·lectivament els processos d'elaboració i reflexió dels projectes.

1. Avant projecte:

Breu sinopsi de la proposta: plantejaments, objectius, referents, representació gràfica: imatges, dibuixos, fotografies (publicat a la web PROCOL).

Data de lliurament: **dimecres 18 d'octubre de 2023**

2. Projecte d'edició:

Comentari escrit del projecte realitzat amb fitxa tècnica i imatges (publicat a la web PROCOL), presentació col·lectiva i defensa oral.

Data de lliurament: **dimecres 10 de gener de 2024**

Materials necessaris

- >> davantal o bata per estampar
- >> guants de nitril o similars i draps per fer la neteja
- >> materials per a les matrius (planxes litogràfiques que s'adquireixen al taller)
- >> paper per proves i per les estampes definitives
- >> 3 esponges absorbents (celulosa)
- >> gasa de cotó (aprox 1/2 metre)
- >> paper de cuina
- >> carpeta 50 x 70 cm
- >> Els materials i eines necessaris per processar les matrius com ara àcids, disolvents, tintes i rodets estan disponibles al taller.
- >> És obligatori dur els materials requerits i complir les normatives de neteja i seguretat per poder treballar al taller.

Seguretat i prevenció

Per desenvolupar les activitats pràctiques de l'assignatura, cal conèixer i aplicar les normes de seguretat i prevenció, salut i medi ambient, i els procediments establerts en els àmbits específics del gravat i l'edició gràfica. És necessari disposar dels equips de protecció: davantal o bata, sabata tancada i guants de protecció.

Les normes de seguretat i els procediments de treball als tallers de gravat s'expliquen durant les sessions presencials al taller, és imprescindible l'assistència per realitzar les activitats pràctiques.

Les mesures establertes són d'obligat compliment per a les persones usuàries –alumnat, professorat i tècnics– que facin ús dels espais i equipaments de l'Àmbit de Gravat: Taller de Gravat, Taller de Serigrafia, Taller de Litografia i Aula 207.

Recomanacions

L'alumnat matriculat a l'assignatura ha de conèixer i complir les normes de seguretat i de sostenibilitat generals dels tallers de Gravat i Edició. Així mateix, ha d'haver signat el document de compromís en el qual accepta complir les normes indicades.

Bibliografía general:

AAVV. El grabado. Historia de un arte. Barcelona: Skira, 1981. Catàleg UB

BEGUIN, André. Dictionnaire technique de l'estampe. París: Bruxelles, 1977. 3 vols. Catàleg UB

MARTÍNEZ Moro, J. Un ensayo sobre grabado (A finales del siglo XX). Santander: Creática, 1998. Catàleg UB

SOLER, Ana y CASTRO, Kako (coord.). Inter(medios). La matriz intangible. Universidad de Vigo. Vigo, 2004.

VIVES, Rosa. Del cobre al papel. Barcelona: Icària, 1994. Catàleg UB

Bibliografía tècnica específica:

Antreasian, G. i Adams, C. The Tamarind book of lithography: art and techniques. Nova York: Harry N. Abrams, Inc., 1971. Catàleg UB

Tamarind Institute. Photolithography : a manual. Albuquerque : Tamarind Institute, cop. 2002

Bibliografía específica:

BAL, Mieke. Conceptos viajeros en las humanidades. Una guía de viaje. Cendeac, Murcia, 2009

BENJAMIN, Walter. Discursos interrumpidos I. Taurus, Madrid, 1989.

BOURRIAUD, Nicolas. Postproducción. La cultura como escenario: modos en que el arte reprograma el mundo contemporáneo. Adriana Hidalgo editora, Buenos Aires, 2004.

BOURRIAUD, Nicolas. Radicante. Adriana Hidalgo editora, Buenos Aires, 2009.

FONTCUBERTA, Joan. La furia de las imágenes. Notas sobre la postfotografía. Galaxia Gutemberg, Barcelona, 2016.

GROYS, Boris. Volverse público. Las transformaciones del arte en el ágora contemporánea. Caja Negra, Buenos Aires, 2014.

KRAUSS, Rosalind E. La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos. Alianza Forma, Madrid, 2006.

PRADA, Juan Martín. La apropiación posmoderna: arte, práctica apropiacionista y teoría de la posmodernidad. Fundamentos, Madrid, 2001.

RAMÍREZ, Juan Antonio. El objeto y el aura. (Des)orden visual del arte contemporáneo. Akal. Madrid, 2009.

STEYERL, Hito. Los condenados de la pantalla. Caja Negra, Buenos Aires, 2014.

STEYERL, Hito. duty-free art. Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, 2015

SCHWARTZ, Hillel. La cultura de la copia. Parecidos sorprendentes, facsímiles insólitos. Editorial Cátedra. Valencia, 1998.

SUEUR-HERMEL, Valérie. Fantastique : l'estampe visionnaire de Goya à Redon. Paris : Bibliothèque nationale de France, 2015. Catàleg UB

AA.VV., (Martin Lister compilador) La imagen fotográfica en la cultura digital. Piados Multimedia 6, Barcelona 1997. Catàleg UB

Pàgina web:

<http://www.geminigel.com>

<http://www.graphicstudio.usf.edu>

<https://nga.gov.au/InternationalPrints/Tyler/Default.cfm>

<https://tylerblogs.com/>

<http://www.calcografianacional.com>

<http://www.bne.es/es/Colecciones/Grabados/>

http://miro.palmademallorca.es/pagina.php?Cod_fam=12

<http://fransmasereelcentrum.be/en/>